

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 25.5.2016.
COM(2016) 289 final

2016/0152 (COD)

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o rješavanju problema geografskog blokiranja i drugih oblika diskriminacije na unutarnjem tržištu na temelju nacionalnosti, mjesta boravišta ili mjesta poslovnog nastana klijenata te o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2006/2004 i Direktive 2009/22/EZ

(Tekst značajan za EGP)

{SWD(2016) 173 final}

{SWD(2016) 174 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Strategijom jedinstvenog digitalnog tržišta¹, donesenom u svibnju 2015., i strategijom jedinstvenog tržišta², donesenom u listopadu 2015., najavljene su zakonodavne mjere za rješavanje problema geografskog blokiranja i sveobuhvatno suzbijanje diskriminacije na temelju nacionalnosti ili mjesta boravišta ili poslovnog nastana (zbog jednostavnijeg upućivanja dalje u ovom obrazloženju „**boravište**”).

Opći je cilj ovog prijedloga omogućiti klijentima bolji pristup robi i uslugama na jedinstvenom tržištu tako da se trgovce spriječi u izravnoj i neizravnoj diskriminaciji koju provode umjetnim segmentiranjem tržišta na temelju boravišta klijenata. Klijenti su izloženi takvim razlikama u postupanju pri internetskoj kupnji, ali i kada radi kupnje robe ili usluga putuju u druge države članice.

Unatoč provedbi načela nediskriminacije iz članka 20. stavka 2. Direktive 2006/123/EZ³ („Direktiva o uslugama”), klijentima se pri prekograničnoj kupnji robe i usluga i dalje uskraćuje pravo kupnje ili za njih vrijede različiti uvjeti. Do toga dolazi uglavnom zbog nesigurnosti oko toga što se smatra objektivnim kriterijima kojima se opravdavaju razlike u načinu na koji trgovci postupaju s klijentima. Kako bi se taj problem uklonio, trgovci i klijenti trebali bi imati jasniji uvid u situacije u kojima razlike u postupanju na temelju boravišta nisu opravdane.

Ovim se prijedlogom zabranjuje blokiranje pristupa *web*-mjestima i drugim internetskim sučeljima te preusmjeravanje klijenata s njihove inačice u jednoj državi na inačicu dostupnu u drugoj državi. Nadalje, zabranjuje se diskriminacija klijenata u četiri konkretna slučaja prodaje robe i usluga te se ne dopušta zaobilaženje te zabrane diskriminacije u pasivnim ugovorima o prodaji. Ta praksa utječe i na potrošače i na poduzeća kao krajnje korisnike robe ili usluga, koji bi stoga trebali imati koristi od novih pravila u okviru ovog prijedloga. No kako bi se trgovcima omogućilo da uspostave svoje sustave distribucije u skladu s europskim pravom tržišnog natjecanja, time ne bi trebale biti obuhvaćene transakcije u kojima poduzeće kupuje robu ili usluge radi preprodaje.

Prijedlog se ne odnosi na samo određivanje cijena pa su trgovci slobodni određivati svoje cijene na nediskriminirajući način. Prijedlog se ne odnosi ni na dinamično određivanje cijena u okviru kojeg trgovci prilagođavaju svoje ponude tijekom vremena, ovisno o raznim čimbenicima koji nisu povezani s boravištem klijenata.

• Usklađenost s postojećim odredbama u tom području politike

Na temelju načela države podrijetla u skladu s Direktivom 2000/31/EZ⁴ („Direktiva o elektroničkoj trgovini”) trgovci koji pružaju usluge informacijskog društva mogu poslovati

¹ COM(2015) 192 final.

² COM(2015) 550 final.

³ Direktiva 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu.

⁴ Direktiva 2000/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2000. o određenim pravnim aspektima usluga informacijskog društva na unutarnjem tržištu, posebno elektroničke trgovine.

prekogranično i pružati svoje usluge na temelju propisa koja se primjenjuju u državi njihova poslovnog nastana. Nadalje, Direktiva o uslugama uključuje prava primatelja usluga te se njome, na temelju članka 20., nastoji osigurati da pružatelji usluga s poslovnim nastanom u Uniji ne postupaju različito s klijentima ovisno o njihovoj nacionalnosti ili mjestu boravišta, ni izravno ni neizravno. Međutim, člankom 20. nije dovoljno obuhvaćen problem diskriminacije klijenata i njime nije smanjena pravna nesigurnost. Stoga je u praksi bilo teško izvršavati pravilo nediskriminacije. Kako bi se uklonile sve sumnje, ovim se prijedlogom osigurava da su u slučaju proturječnosti s člankom 20. stavkom 2. Direktive o uslugama mjerodavne odredbe ove uredbe.

I drugim se odredbama zabranjuje diskriminacija, među ostalim i uskraćivanje pristupa *web*-mjestima ili preusmjeravanje iz razloga povezanih s boravištem, npr. u sektoru prijevoza.⁵

Kada je riječ o nediskriminaciji u upotrebi sredstava plaćanja, Uredbom (EU) br. 260/2012 trgovcima je već zabranjeno da za izvršenje plaćanja zahtijevaju da bankovni računi budu iz određene države članice. To načelo ne vrijedi za druga sredstva plaćanja. Uredbom (EU) br. 2015/71 olakšano je korištenje kreditnim karticama ograničavanjem međubankovnih naknada za platne transakcije na temelju kartica. I Direktivom (EU) br. 2015/2366⁶ otvoren je prostor za potpunu integraciju tržišta plaćanja malih vrijednosti unutar EU-a. Ovom se uredbom ide korak dalje u sprječavanju trgovaca da primjenjuju različite uvjete plaćanja na temelju boravišta klijenata. Važno je međutim ne zaboraviti da su trgovci slobodni odlučiti koja sredstva plaćanja prihvaćaju od lokalnih odnosno inozemnih klijenata.

Prijedlog je u skladu s postojećim pravom Unije o primjenjivom pravu i nadležnosti⁷.

• **Usklađenost s drugim politikama Unije**

Ovim se prijedlogom dopunjuju druge inicijative u okviru strategija jedinstvenog digitalnog tržišta i jedinstvenog tržišta i cilj mu je stvoriti prave uvjete za poboljšani pristup potrošača i poduzeća uslugama diljem Unije.

Te inicijative uključuju prijedlog direktive o određenim aspektima ugovora o isporuci digitalnog sadržaja⁸ i prijedlog direktive o određenim aspektima ugovora o prodaji robe na internetu i drugoj prodaji robe na daljinu⁹. Cilj tih prijedloga jest u potpunosti uskladiti obuhvaćena područja. Njihovim će se donošenjem dodatno smanjiti razlike u

⁵ Člankom 1. točkom (a) i člankom 4. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 181/2011 o pravima putnika u autobusnom prijevozu i Uredbe (EU) br. 1177/2010 o pravima putnika kada putuju morem ili unutarnjim plovnim putovima uređuje se načelo nediskriminacije. Članak 23. stavak 2. i članak 16. stavak 1. Uredbe (EU) br. 1008/2008 o zajedničkim pravilima za obavljanje zračnog prijevoza odnose se na nediskriminaciju u zračnom prijevozu.

⁶ Direktiva (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ.

⁷ Uredba (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima i Uredba (EZ) br. 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze (Rim I)

⁸ COM(2015) 634 final, Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o određenim aspektima ugovora o isporuci digitalnog sadržaja.

⁹ COM(2015) 635 final, Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o određenim aspektima ugovora o prodaji robe na internetu i drugoj prodaji robe na daljinu.

zakonodavstvima država članica u području zaštite potrošača, posebno u pogledu pravnih sredstava na koja potrošači imaju pravo u slučaju robe ili digitalnog sadržaja s nedostacima.

Nadalje, prijedlogom uredbe o uslugama prekogranične dostave paketa želi se poboljšati transparentnost cijena i regulatorni nadzor nad tim područjem. Potrošači i mala poduzeća navode da zbog problema s uslugama dostave paketa, prije svega visokih cijena, ne prodaju odnosno ne kupuju više iz drugih država članica. Prijedlogom revidirane uredbe o suradnji u zaštiti potrošača želi se poboljšati suradnja nacionalnih tijela za zaštitu potrošača i osigurati jači prekogranični mehanizam izvršenja za pritužbe potrošača. Obje bi inicijative prema planu trebale biti objavljene 25. svibnja 2016. Cilj inicijative o proširenju jedinstvenog elektroničkog mehanizma za registraciju PDV-a jest dodatno pojednostavniti prekograničnu trgovinu smanjenjem administrativnog opterećenja trgovaca u pogledu registracija i plaćanja PDV-a.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

• Pravna osnova

Prijedlog se temelji na članku 114. UFEU-a. Tim se člankom EU-u dodjeljuju ovlasti za donošenje mjera kojima je cilj ukloniti prepreke slobodnom kretanju, među ostalim, robe i usluga. Naponi uloženi u uklanjanje tih prepreka mogu se neutralizirati preprekama koje postavljaju privatni subjekti segmentiranjem unutarnjeg tržišta po nacionalnim granicama. To je tim više problematično u kontekstu unutarnjeg tržišta u situaciji kada mjerodavni propisi država članica nisu nedovoljno jasni, usklađeni i učinkoviti za uklanjanje tih prepreka. Prijedlog se stoga odnosi na praksu kojom se ograničava slobodno kretanje robe i usluga na unutarnjem tržištu.

• Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)

Pristup robi i uslugama unutar unutarnjeg tržišta na nediskriminirajućoj osnovi u svojoj je osnovi prekogranično pitanje. Djelovanje EU-a potrebno je kako bi se u području prekograničnih poslovnih transakcija spriječila diskriminacija na temelju boravišta. Zakonodavna intervencija država članica nije dostatna za osiguravanje nediskriminacije u prekograničnim situacijama. Kada je riječ o učinkovitosti, samo se djelovanjem na razini EU-a može osigurati da se uvjeti pristupa klijenata robi i uslugama ne razlikuju diljem Unije. Djelovanjem na razini EU-a pojasnit će se situacije u kojima se različito postupanje na temelju boravišta smatra diskriminirajućim te se stoga zabranjuje, čime će se osigurati veća pravna sigurnost.

• Proporcionalnost

Cilj je prijedloga olakšati pristup robi i uslugama diljem Unije te se njime prije svega uvode ciljane obveze trgovaca u pogledu nediskriminacije klijenata na temelju boravišta u određenim situacijama. Tim obvezama nije obuhvaćeno više od onoga što je potrebno za rješavanje utvrđenih problema te su one ograničene na situacije utvrđene u prijedlogu. Prijedlogom se uz to povećava pravna sigurnost pojašnjavanjem postojećih obveza i utvrđivanjem situacija u kojima bi se s klijentima trebalo jednako postupati u prekograničnoj kupnji. Nadalje, prijedlogom se trgovcima ne nameću nesrazmjerni troškovi. Troškovi koji proizlaze iz prijedloga odnose se uglavnom na jednokratne troškove usklađivanja.

• Izbor instrumenta

Iako bi se neobvezujućim instrumentom kao što je preporuka ili smjernice mogao podržati razvoj tržišta u tom području, očekuje se da bi učinkovitost takvog instrumenta bila

ograničena. Smjernicama Komisije¹⁰ o primjeni članka 20. stavka 2. Direktive o uslugama od 8. lipnja 2012. objašnjavaju se i posebne situacije, kao što su one obuhvaćene ovim prijedlogom. No države članice nisu donijele nacionalne propise kojima bi osigurale konkretnija prava klijenata i poboljšale izvršenje, niti su trgovci izmijenili svoju praksu.

Zbog toga se utvrđeni problemi mogu učinkovito riješiti isključivo zakonodavnim instrumentom. Prednost se daje uredbi jer se izravno primjenjuje u državama članicama te se njome u svim državama članicama utvrđuje ista razina obveza privatnih subjekata i omogućuje jedinstvena primjena pravila o nediskriminaciji na temelju boravišta.

3. REZULTATI EX POST EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINAKA

• Savjetovanja s dionicima

Veliko javno savjetovanje održano je od 24. rujna do 28. prosinca 2015., tijekom kojeg su se prikupljala mišljenja potrošača, poduzeća, udruga i država članica. Zaprimita su 433 odgovora. Rezultati javnog savjetovanja objavljeni su i uključeni u procjenu učinka. Nadalje, početkom 2015. Komisija je održala opsežne rasprave s dionicima (potrošači, poduzeća, potrošačke i poslovne udruge te nacionalna nadležna tijela), među ostalim i u okviru radionica s dionicima, kako bi ocijenila razne mogućnosti za djelovanje na razini EU-a i njihov učinak. Komisija je 18. veljače 2016. organizirala radionicu u Amsterdamu u cilju rasprave o ishodu javnog savjetovanja i mogućim daljnjim koracima.

Velika se većina potrošača susrela s geografskim blokiranjem ili drugim ograničenjima povezanim s geografskim čimbenicima pri kupnji u drugoj državi EU-a. Geografsko blokiranje u najvećoj mjeri utječe na robu i usluge u sektoru odjeće, obuće, modnih dodataka, fizičkih medija (knjige), računalne opreme i elektronike, zrakoplovnih karata, najma automobila te digitalnog sadržaja kao što su usluge emitiranja, računalne igre, softveri, e-knjige i MP3. Velika većina potrošača i poduzeća smatra da bi trgovci trebali klijente obavijestiti o ograničenjima pri prodaji. Potrošači su izrazili podršku opciji politike u skladu s kojom bi se od trgovaca zahtijevalo da prihvataju prekogranične poslovne transakcije, no da pritom ne budu obvezni pružati uslugu dostave. Velika većina poduzeća protivi se obvezi prodaje i dostave u cijelom EU-u i ističe važnost prilagodbe cijena na različitim nacionalnim tržištima te potrebu za nužnim poštovanjem njihove ekonomske i ugovorne slobode. Velika većina svih skupina ispitanika slaže se da bi trebalo poboljšati izvršenje pravila i informacijskih zahtjeva.¹¹

• Prikupljanje i primjena stručnog znanja

Komisija je pokrenula opsežno istraživanje u obliku tajnog kupovanja, u okviru kojeg je analizirano oko 10 500 web-mjesta u EU-u te su simulirane tipične prekogranične situacije kupnje. Istraživanje Eurobarometra iz 2016. posvećeno temi odnosa među poduzetnicima pokazalo je da se trgovačka društva, kao krajnji korisnici proizvoda i usluga, suočavaju s ograničenjima sličnima onima s kojima se suočavaju potrošači. Komisija je provela analizu velikog broja pritužbi povezanih s prekograničnom kupnjom te je provela evaluaciju članka 20. Direktive o uslugama. U svibnju 2015. pokrenula je istragu povezanu s tržišnim

¹⁰ SWD(2012) 146 final, radni dokument službi Komisije u cilju utvrđivanja smjernica o primjeni članka 20. stavka 2. Direktive 2006/123/EZ o uslugama na unutarnjem tržištu („Direktiva o uslugama”).

¹¹ Sažeto izvješće o javnom savjetovanju dostupno je na sljedećem mjestu: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/full-report-results-public-consultation-geoblocking>

natjecanjem u sektoru e-trgovine te je u ožujku 2016.¹² objavila svoje početne nalaze o geografskom blokiranju. Ta je inicijativa bila i tema razgovora između Komisije i država članica u okviru skupina stručnjaka za Direktivu o uslugama i Direktivu o e-trgovini.

- **Procjena učinka**

Za ovaj prijedlog provedena je procjena učinka¹³. Dana 21. travnja 2016. Odbor za regulatorni nadzor izdao je pozitivno mišljenje o ponovno podnesenoj procjeni učinka. Očitovanja tog odbora uzeta su u obzir u konačnoj procjeni učinka.

U konačnoj procjeni učinka ispitano je pet scenarija te su doneseni sljedeći zaključci: Razmotrena je mogućnost povećanja transparentnosti (opcija 1), no ona sama neće biti dostatna za ostvarenje cilja. Opcija 2, povećanje transparentnosti uz zabranu blokiranja pristupa *web*-mjestima, u kombinaciji s rješenjem za zabranu automatskog preusmjerenja koje bi se temeljilo na suglasnosti, smatra se korisnom, no njome bi se riješio samo manji dio problema. Preferirana opcija 3 obuhvaća kombinaciju navedenih dvaju elemenata uz definiciju određenih posebnih situacija u kojima geografsko blokiranje ne može biti opravdano (za robu, ako trgovac ne nudi uslugu prekograničnog dostave; za elektronički isporučene usluge te za usluge koje se primaju izvan države članice klijenta). Razmotrena je i mogućnost utvrđivanja dodatnog popisa opravdanja kako bi se razradila načela iz članka 20. stavka 2. Direktive o uslugama (opcija 4), no ta je mogućnost odbačena zbog složenosti. Zadnja mogućnost (opcija 5), prema kojoj bi se od trgovaca zahtijevala prekogranična isporuka materijalnih dobara, odbačena je jer bi dovela do nesrazmjernih troškova poduzeća.

- **Primjerenost propisa i pojednostavljivanje**

Prijedlog se primjenjuje i na trgovce i na klijente tj. potrošače i poduzeća kao krajnje korisnike. Te kategorije obuhvaćaju mala i srednja poduzeća (MSP-ove) te mikropoduzeća. Izuzimanjem tih trgovačkih društava iz pravila mogla bi se smanjiti učinkovitost mjere jer su za većinu internetskih komercijalnih transakcija u Uniji odgovorni MSP-ovi, uključujući mikropoduzeća u Uniji.

Prijedlog će imati pozitivne učinke na konkurentnost jer će se njime poboljšati pristup potrošača i poduzeća robi i uslugama na unutarnjem tržištu. Kada je riječ o međunarodnoj trgovini, trgovci s poslovnim nastanom u trećim zemljama obuhvaćeni su područjem primjene uredbe samo u mjeri u kojoj robu ili usluge prodaju (ili namjeravaju prodavati) klijentima iz Unije.

Prijedlog se odnosi na izvanmrežno i mrežno okruženje te se njime uzimaju u obzir nova tehnološka dostignuća gdje je to relevantno, te je prilagođen digitalnom okruženju i internetu.

- **Temeljna prava**

Prijedlog je u skladu posebno s člankom 16. („sloboda poduzetništva”) i člankom 17. („pravo na vlasništvo”) Povelje o temeljnim pravima Europske unije. Na temelju prava EU-a trgovci već podliježu postojećim odredbama o nediskriminaciji. Trgovci i dalje mogu odlučivati o tome gdje i kada klijentima nuditi svoju robu ili usluge. Sloboda da odbiju prodajni zahtjev ili da primjenjuju različite uvjete ograničena je samo u skladu s odredbama o nediskriminaciji iz

¹² Početni nalazi objavljeni su na sljedećem *web*-mjestu:

http://ec.europa.eu/competition/antitrust/sector_inquiries_e_commerce.html

¹³ SWD(2016)173 i SWD(2016)174.

ove uredbe. Trgovci i dalje iz bilo kojeg drugog razloga mogu odlučiti ne prodati ili mogu primjenjivati različite uvjete, npr. ako proizvoda više nema na zalihama.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Prijedlog nema utjecaj na proračun Europske unije.

5. OSTALI ELEMENTI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

Uredbom se predviđa da Komisija provodi periodična preispitivanja učinka prijedloga.

Kako bi se osigurao dosljedan pristup, Komisija će pratiti kako sudionici na tržištu primjenjuju uredbu u cijeloj Uniji. Usmjerit će se i na učinke pravila.

- **Detaljno obrazloženje posebnih odredaba prijedloga**

Člankom 1. utvrđuju se predmet i područje primjene predložene uredbe. Glavno područje primjene prijedloga usklađeno je s područjem primjene Direktive 2006/123/EZ u mjeri u kojoj je to moguće kako bi se trgovcima i klijentima osigurala dosljednost i najveća pravna sigurnost. To znači da su iz područja primjene ove uredbe isključene, među ostalim, neekonomske usluge od općeg interesa, usluge prijevoza, audiovizualne usluge, igre na sreću i klađenje, zdravstvene usluge i određene socijalne usluge. Teritorijalno područje primjene utvrđeno je tako da obuhvaća i trgovce s poslovnim nastanom u EU-u i one s poslovnim nastanom u trećim zemljama, ali koji prodaju ili namjeravaju prodavati robu i usluge klijentima u Uniji. Člankom 1. trgovcima se osigurava i sigurnost da usklađenost s ovom uredbom ne znači da trgovac usmjerava svoje djelatnosti na određenu državu članicu za potrebe Uredbe (EZ) 593/2008¹⁴ i Uredbe (EU) br. 1215/2012¹⁵, kojima se uređuju pitanja povezana s primjenjivim pravom i nadležnošću.

Članak 2. sadržava relevantne definicije.

Člankom 3. utvrđuju se obveze trgovaca u skladu s kojima ne smije zabraniti pristup svojem internetskom sučelju na temelju klijentova boravišta. Njime se zahtijeva i pristanak klijenta na preusmjeravanje te se od trgovaca zahtijeva da inačicu internetskog sučelja kojoj je klijent pokušao pristupiti prije preusmjeravanja održavaju lako dostupnom. Trgovac se od tih obveza izuzima ako su ograničenja pristupa ili preusmjeravanje propisani zakonom. U tim iznimnim slučajevima trgovac mora pružiti jasno opravdanje.

Člankom 4. utvrđuju se tri posebne situacije u kojima se zabranjuje diskriminacija klijenata na temelju boravišta. Prva situacija odnosi se na prodaju fizičke robe u slučaju da trgovac nije uključen u dostavu proizvoda u državu članicu klijenta. Druga se situacija odnosi na pružanje elektronički isporučenih usluga, koje nisu usluge čija je glavna značajka omogućavanje pristupa i korištenje djelima zaštićenima autorskim pravom ili drugim zaštićenim sadržajima; Treća se situacija primjenjuje na usluge koje trgovac pruža u državi članici koja nije država članica klijentova boravišta.

¹⁴ Uredba (EZ) br. 593/2008 o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze.

¹⁵ Uredba (EU) br. 1215/2012 o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima.

Člankom 5. utvrđuju se pravila o nedsikriminaciji posebno u kontekstu plaćanja. Tim se pravilom predviđa da u određenim slučajevima trgovci ne mogu odbiti instrumente plaćanja (kao što su kreditne ili debitne kartice) ili na drugi način diskriminirati u tom pogledu.

Člankom 6. predviđa se da su ugovori s trgovcima koji sadržavaju ograničenja pasivne prodaje koja bi dovela do kršenja pravila utvrđenih ovom uredbom automatski ništavni. Osmišljen je tako da se ta pravila ne mogu izbjegavati ugovornim sredstvima.

Članak 7. odnosi se na izvršenje od strane nadležnih tijela država članica.

Člankom 8. od država članica zahtijeva se da odrede najmanje jedno tijelo za pružanje praktične pomoći potrošačima u vezi sa sporovima koji proizlaze iz ove uredbe.

Članak 9. odnosi se na periodična preispitivanja primjene uredbe koja provodi Komisija. Tu se navodi da bi se prvim ocjenjivanjem trebalo prije svega ocijeniti treba li zabranu diskriminacije iz članka 4. stavka 1. točke (b) proširiti na elektronički isporučene usluge čija je glavna značajka omogućavanje pristupa i korištenje djelima zaštićenima autorskim pravom ili drugim zaštićenim sadržajima pod uvjetom da trgovac ima potrebna prava za relevantna tržišta.

Člankom 10. predviđaju se dvije izmjene postojećih instrumenata koji se odnose prije svega na zaštitu potrošača, točnije Uredbe (EZ) br. 2006/2004 i Direktive 2009/22/EZ. To bi značilo da se ova uredba umeće u priloge tih pravnih akata tako da se može izvršavati s pomoću mjera koje su predviđene Uredbom o suradnji u zaštiti potrošača te Direktivom o sudskim nalazima.

Članak 11. odnosi se na stupanje na snagu i primjenu.

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o rješavanju problema geografskog blokiranja i drugih oblika diskriminacije na unutarnjem tržištu na temelju nacionalnosti, mjesta boravišta ili mjesta poslovnog nastana klijenata te o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2006/2004 i Direktive 2009/22/EZ

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,
uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 114.,
uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,
nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,
uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora¹⁶,
djelujući u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,
budući da:

- (1) Za ostvarenje cilja osiguravanja dobrog funkcioniranja unutarnjeg tržišta, kao područja bez unutarnjih granica u kojem je zajamčeno slobodno kretanje, među ostalim i robe i usluga, nije dostatno samo ukinuti državne granice među državama članicama. To ukidanje granica mogu narušiti poduzeća koja uvode prepreke koje nisu u skladu sa slobodama unutarnjeg tržišta. To se događa kada trgovci koji posluju u jednoj državi članici blokiraju ili ograničavaju pristup svojim internetskim sučeljima, kao što su *web*-mjesta i aplikacije, klijentima iz drugih država članica koji žele sudjelovati u prekograničnim poslovnim transakcijama (praksa poznata pod nazivom geografsko blokiranje). Do toga može doći i zbog drugih mjera pojedinih trgovaca koje uključuju primjenu različitih općih uvjeta pristupa njihovoj robi i uslugama za klijente iz drugih država članica, i mrežno i izvanmrežno. Iako ponekad mogu postojati objektivna opravdanja za takvo različito postupanje, postoje slučajevi kada trgovci potrošačima koji žele sudjelovati u prekograničnim poslovnim transakcijama uskraćuju pristup robi ili uslugama ili primjenjuju različite uvjete u tom pogledu iz čisto poslovnih razloga.
- (2) Na taj način pojedini trgovci umjetno segmentiraju unutarnje tržište prema unutarnjim granicama i koče slobodno kretanje robe i usluga, čime ograničavaju prava klijenata te im onemogućuju da ostvare koristi od većeg izbora i optimalnih uvjeta. Takva diskriminirajuća praksa važan je čimbenik koji pridonosi relativno niskoj razini prekograničnih poslovnih transakcija unutar Unije, uključujući sektor elektroničke trgovine, što sprječava ostvarivanje punog potencijala rasta unutarnjeg tržišta. Pojašnjavanje situacija u kojima nema opravdanja za različito postupanje te vrste trebalo bi dovesti do jasnoće i pravne sigurnosti za sve sudionike u prekograničnim

¹⁶

SL C [...], [...], str. [...].

transakcijama te bi se trebalo osigurati da se pravila o nediskriminaciji učinkovito primjenjuju i izvršavaju diljem unutarnjeg tržišta.

- (3) U skladu s člankom 20. Direktive 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹⁷ države članice dužne su osigurati da pružatelji usluga s poslovnim nastanom u Uniji s primateljima usluga ne postupaju različito ovisno o njihovoj nacionalnosti ili mjestu boravišta. No ta odredba nije bila popuno učinkovita u suzbijanju diskriminacije te njome nije dostatno smanjenja pravna nesigurnost, prije svega jer je njome dopuštena mogućnost opravdavanja razlika u postupanju, te zbog odgovarajućih poteškoća u njezinu izvršenju u praksi. Nadalje, geografsko blokiranje i drugi oblici diskriminacije na temelju nacionalnosti, mjesta boravišta ili mjesta poslovnog nastana mogu biti i posljedica mjera trgovaca s poslovnim nastanom u trećim zemljama, koji nisu obuhvaćeni područjem primjene te direktive.
- (4) Stoga su za potrebe osiguravanja dobrog funkcioniranja unutarnjeg tržišta potrebne ciljane mjere utvrđene ovom uredbom, kojima se predviđa jasan, jedinstven i učinkovit skup pravila o ograničenom broju pitanja.
- (5) Cilj je ove uredbe spriječiti diskriminaciju na temelju nacionalnosti, mjesta boravišta ili mjesta poslovnog nastana klijenata, uključujući geografsko blokiranje, u prekograničnim poslovnim transakcijama između trgovaca i klijenata u vezi s prodajom robe i usluga te pružanjem usluga unutar Unije. Njome se želi riješiti problem izravne i neizravne diskriminacije te tako obuhvatiti i neopravdane razlike u postupanju na temelju drugih razlikovnih kriterija koji dovode do istog rezultata kao primjena kriterija koji se izravno temelje na nacionalnosti, mjestu boravišta ili mjestu poslovnog nastana klijenata. Ti se drugi kriteriji mogu primjenjivati osobito na temelju informacija koje upućuju na fizičku lokaciju potrošača, kao što je IP adresa kojom se koristi pri pristupu internetskom sučelju, adresa koja se podnosi za potrebe dostave robe, odabir jezika ili država članica u kojoj je izdan klijentov instrument plaćanja.
- (6) Uzimajući u obzir činjenicu da su diljem Unije u određenim uslužnim sektorima trgovcima uklonjene određene regulatorne i administrativne prepreke kao posljedica provedbe Direktive 2006/123/EZ, trebalo bi u smislu glavnog područja primjene osigurati usklađenost ove uredbe i Direktive 2006/123/EZ. Stoga bi se odredbe ove uredbe trebale primjenjivati među ostalim i na elektronički isporučene usluge koje nisu audiovizualne prirode, čija je glavna značajka omogućavanje pristupa i korištenje djelima zaštićenima autorskim pravom ili drugim zaštićenim sadržajima, no podložno posebnom izuzeću iz članka 4. te naknadnoj evaluaciji tog izuzeća u skladu s člankom 9. Stoga se iz područja primjene ove uredbe izuzimaju audiovizualne usluge, uključujući usluge čija je glavna značajka pružanje pristupa emitiranju sportskih događanja i koje se pružaju na temelju isključivih teritorijalnih licencijskih. Trebalo bi dakle isključiti i pristup maloprodajnim financijskim uslugama, uključujući usluge plaćanja, neovisno o odredbama ove uredbe o nediskriminaciji u plaćanjima.
- (7) Diskriminacija može nastati i u vezi s uslugama u području prijevoza, posebno u pogledu prodaje karata u prijevozu putnika. No u tom pogledu Uredba (EZ) br. 1008/2008 Europskog parlamenta i Vijeća¹⁸, Uredba (EU) br. 1177/2010

¹⁷ Direktiva 2006/123/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 27.12.2006., str. 36.).

¹⁸ Uredba (EZ) br. 1008/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. rujna 2008. o zajedničkim pravilima za obavljanje zračnog prijevoza u Zajednici (SL L 293, 31.10.2008., str. 3.).

Europskog parlamenta i Vijeća¹⁹ i Uredba (EU) br. 181/2011 Europskog parlamenta i Vijeća²⁰ već sadržavaju opsežne zabrane diskriminacije kojima je obuhvaćena sva diskriminirajuća praksa koja se nastoji suzbiti ovom uredbom. Nadalje, Uredbu (EZ) br. 1371/2007 Europskog parlamenta i Vijeća²¹ u tu se svrhu namjerava izmijeniti u bliskoj budućnosti. Stoga, kako bi se osigurala dosljednost s područjem primjene Direktive 2006/123/EZ, usluge u području prijevoza trebale bi ostati izvan područja primjene ove uredbe.

- (8) Ovom se uredbom ne bi trebala dovesti u pitanje pravila koja se primjenjuju u području oporezivanja s obzirom na to da je Ugovorom o funkcioniranju Europske unije (UFEU) predviđena posebna osnova za djelovanje na razini Unije u pogledu poreznih pitanja.
- (9) U skladu s Uredbom (EZ) br. 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća²² odabir prava koje se primjenjuje na ugovore između potrošača i poduzetnika koji vlastite komercijalne ili profesionalne djelatnosti obavlja u državi u kojoj potrošač ima svoje uobičajeno boravište ili koji na bilo koji način usmjerava takve djelatnosti na tu državu članicu ili nekoliko država članica uključujući tu državu, ne smije za rezultat imati lišavanje potrošača zaštite koja mu je osigurana odredbama od kojih se ne može odstupiti ugovorom na temelju zakonodavstva države u kojoj potrošač ima svoje uobičajeno boravište. U skladu s Uredbom (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća²³ u stvarima povezanim s ugovorima između potrošača i poduzetnika koji komercijalne ili profesionalne djelatnosti obavlja u državi članici domicila potrošača ili koji na bilo koji način usmjerava te djelatnosti na državu članicu ili na nekoliko država članica uključujući tu državu članicu, potrošač može pokrenuti postupak protiv druge strane pred sudovima države članice u kojoj ima stalno boravište te se samo pred tim sudovima može pokrenuti postupak protiv potrošača.
- (10) Ova uredba ne bi trebala utjecati na pravne akte Unije u području pravosudne suradnje u građanskim predmetima, posebno na odredbe o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze te o nadležnosti iz Uredbe (EZ) br. 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća²⁴ i Uredbe (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća²⁵, uključujući primjenu tih akata i odredbi u pojedinačnim slučajevima. Konkretno, samu činjenicu da trgovac posluje u skladu s odredbama ove Uredbe ne bi trebalo tumačiti na način da se podrazumijeva da on usmjerava svoje aktivnosti prema državi članici potrošača u svrhu takvog zahtjeva.

¹⁹ Uredba (EU) br. 1177/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o pravima putnika kada putuju morem ili unutarnjim plovnim putovima i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 2006/2004 (SL L 334, 17.12.2010., str. 1.).

²⁰ Uredba (EU) br. 181/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o pravima putnika u autobusnom prijevozu i izmjeni Uredbe (EZ) br. 2006/2004 (SL L 55, 28.2.2011., str. 1.).

²¹ Uredba (EZ) br. 1371/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2007. o pravima i obvezama putnika u željezničkom prometu (SL L 315, 3.12.2007., str. 14.).

²² Uredba (EZ) br. 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze (Rim I), (SL L 177, 4.7.2008., str. 6.).

²³ Uredba (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL L 351, 20.12.2012., str. 1.).

²⁴ Uredba (EZ) br. 593/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze (Rim I), (SL L 177, 4.7.2008., str. 6.).

²⁵ Uredba (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL L 351, 20.12.2012., str. 1.).

- (11) Diskriminacijska praksa koja se nastoji ukloniti ovom uredbom obično se provodi na temelju općih uvjeta te ostalih uvjeta i informacija koje je trgovac odredio i koje primjenjuje ili se primjenjuju u njegovo ime kao preduvjet za dobivanje pristupa predmetnoj robi ili uslugama, a koje su dostupne široj javnosti. Takvi opći uvjeti pristupa među ostalim uključuju cijene, uvjete plaćanja i uvjete dostave. Trgovac ih može učiniti dostupnima široj javnosti ili ih se takvima može učiniti u njegovo ime različitim sredstvima, kao što su objava informacija u oglasima, na *web*-mjestima ili u predugovornoj ili ugovornoj dokumentaciji. Takvi se uvjeti primjenjuju ako trgovac i klijent nisu individualno u pregovorima sklopili sporazum na temelju kojeg su dogovorili suprotno. Uvjeti koji su individualno u pregovorima dogovoreni između trgovca i klijenata za potrebe ove uredbe ne bi se trebali smatrati općim uvjetima pristupa.
- (12) Za potrebe ove uredbe potrošače i poduzeća u svojstvu kupaca trebalo bi zaštititi od diskriminacije iz razloga povezanih s njihovom nacionalnosti, mjestom boravišta ili poslovnog nastana. Međutim ta se zaštita ne bi trebala proširiti na klijente koji kupuju robu ili usluge za preprodaju jer bi se time utjecalo na programe distribucije među poduzetnicima koji se uvelike upotrebljavaju, kao što su selektivna i ekskluzivna distribucija, kojima se proizvođačima u načelu omogućuje da odaberu trgovce na malo u skladu s propisima o tržišnom natjecanju.
- (13) Učinci koje na klijente i na unutarnje tržište ima diskriminacijsko postupanje u pogledu poslovnih transakcija za prodaju robe ili za pružanje usluga unutar Unije jednaki su bez obzira na to ima li trgovac poslovni nastan u državi članici ili u trećoj zemlji. Kako bi se osiguralo da konkurentni trgovci podliježu istim zahtjevima u tom pogledu, mjere iz ove Uredbe trebalo bi stoga primjenjivati jednako na sve trgovce koji posluju unutar Unije.
- (14) Kako bi se klijentima povećala mogućnost pristupa informacijama o prodaji robe i pružanju usluga na unutarnjem tržištu te povećala transparentnost, među ostalim u pogledu cijena, trgovci ne bi trebali, ni tehnološkim mjerama ni drukčije, klijentima onemogućavati potpuni i jednaki pristup internetskim sučeljima na temelju njihove nacionalnosti, mjesta boravišta ili poslovnog nastana. Konkretno, te tehnološke mjere mogu obuhvaćati sve tehnologije s pomoću kojih se određuje fizička lokacija klijenta, među ostalim njegovo praćenje putem IP adrese, koordinate dobivene globalnim navigacijskim satelitskim sustavom ili podatke povezane s platnom transakcijom. Međutim tu zabranu diskriminacije u pogledu pristupa internetskim sučeljima ne bi trebalo tumačiti kao stvaranje obveze za trgovca da uspostavi poslovne transakcije s klijentima.
- (15) Pojedini trgovci upotrebljavaju različite inačice svojih internetskih sučelja kojima ciljaju na kupce iz različitih država članica. Iako bi ta mogućnost trebala postojati, trebalo bi zabraniti preusmjeravanje klijenta s jedne inačice internetskog sučelja na drugu bez njegova pristanka. Klijent bi u svakom trenutku trebao moći pristupiti svim inačicama internetskih sučelja.
- (16) U određenim slučajevima blokiranje, ograničavanje pristupa ili preusmjeravanje na drugu inačicu internetskog sučelja bez suglasnosti klijenta, a iz razloga povezanih s njegovom nacionalnosti, mjestom boravišta ili poslovnog nastana, može biti potrebno kako bi se osigurala usklađenost s pravnim zahtjevima Unije ili propisima država članica u skladu s pravom Unije. Tim se propisima klijentu može ograničiti pristup određenoj robi ili uslugama, primjerice zabranom prikaza određenog sadržaja u određenim državama članicama. Trgovcima ne bi trebalo biti onemogućeno

usklađivanje s tim zahtjevima te bi stoga trebali moći blokirati i ograničiti pristup ili preusmjeravanje određenih klijenata ili klijenata na određenim područjima na internetsko sučelje, ako je iz tog razloga to potrebno.

- (17) U više posebnih slučajeva ne mogu se objektivno opravdati razlike u postupanju s klijentima primjenom općih uvjeta pristupa, uključujući izravno odbijanje prodaje robe ili pružanja usluga iz razloga povezanih s nacionalnosti, mjestom boravišta ili poslovnog nastana klijenata. U tim slučajevima sve bi takve diskriminacije trebalo zabraniti te bi klijenti trebali imati pravo, u skladu s posebnim uvjetima utvrđenima ovom uredbom, sudjelovati u poslovnim transakcijama pod istim uvjetima kao i lokalni klijenti te imati potpuni i jednaki pristup svim različitim ponuđenim robama ili uslugama, neovisno o svojoj nacionalnosti, mjestu boravišta ili mjestu poslovnog nastana. Ako je to potrebno, trgovci bi trebali poduzeti mjere u cilju usklađivanja s tom zabranom diskriminacije jer klijenti inače ne bi imali potpuni i jednaki pristup. Međutim zabranu koja se primjenjuje u tim slučajevima ne bi trebalo tumačiti na način da sprječava trgovce da usmjeravaju svoje aktivnosti prema različitim državama članicama ili određenim skupinama klijenata ciljanim ponudama i različitim uvjetima, među ostalim i uspostavom različitog internetskog sučelja za svaku državu članicu.
- (18) Prvi od tih slučajeva odnosi se na situaciju u kojoj trgovac prodaje robu bez prekogranične dostave te robe od strane ili u ime trgovca u državu članicu u kojoj klijent boravi. U tom bi slučaju klijent trebao moći kupiti robu u potpuno istim uvjetima, uključujući cijenu i uvjete isporuke robe, kao i slični klijenti koji su rezidenti iste države članice kao i trgovac. To može značiti da će strani klijent morati preuzeti robu u toj državi članici ili u drugoj državi članici u koju trgovac dostavlja. U tom slučaju nije se potrebno prijaviti u svrhu poreza na dodanu vrijednost („PDV”) u državi članici klijenta niti organizirati prekograničnu dostavu robe.
- (19) Drugi se slučaj odnosi na situaciju u kojoj trgovac pruža elektronički isporučene usluge koje nisu usluge čija je glavna značajka omogućavanje pristupa i korištenje djelima zaštićenima autorskim pravom ili drugim zaštićenim sadržajima, kao što su usluge u oblaku, usluge skladištenja podataka, smještaj *web*-mjestu i pružanje usluga vatrozida. U tom slučaju nije potrebna fizička isporuka jer se usluge pružaju elektronički. Trgovac može prijaviti i platiti PDV na pojednostavnjen način u skladu s propisima o PDV-u iz minisustava „Sve na jednom mjestu” utvrđenom u Provedbenoj uredbi Vijeća (EU) br. 282/2011²⁶.
- (20) Konačno, u situaciji u kojoj trgovac pruža usluge koje klijent prima u prostorima trgovca ili na mjestu koje trgovac odabere, a koji nisu u državi članici čiji je klijent državljanin ili u kojoj klijent ima mjesto boravišta ili poslovnog nastana, primjena različitih općih uvjeta pristupa iz razloga povezanih s tim kriterijima također ne bi trebala biti opravdana. Ovisno o slučaju, to se odnosi na pružanje usluga kao što su hotelski smještaj, sportski događaji, najam automobila i ulaznice za glazbene festivale ili zabavne parkove. U tim se slučajevima trgovac ne mora prijaviti u svrhe PDV-a u drugoj državi članici niti organizirati prekograničnu dostavu robe.
- (21) U svim tim slučajevima, a na temelju odredaba o pravu koje se primjenjuje na ugovorne obveze te o nadležnosti iz Uredaba (EZ) br. 593/2008 i (EU) br. 1215/2012, ako trgovac ne obavlja svoje djelatnosti u državi članici potrošača ili ondje ne

²⁶

Provedbena uredba Vijeća (EU) br. 282/2011 od 15. ožujka 2011. o utvrđivanju provedbenih mjera za Direktivu 2006/112/EZ o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost (SL L 77, 23.3.2011., str. 1.).

usmjerava svoje aktivnosti ili ako klijent nije potrošač, usklađenost s ovom uredbom za trgovca ne podrazumijeva dodatne troškove povezane s nadležnosti ili razlikama u primjenjivom pravu. Međutim ako trgovac obavlja svoje djelatnosti u državi članici potrošača ili ondje usmjerava svoje djelatnosti, pokazao je namjeru da uspostavi trgovinske odnose s potrošačima iz te države članice i stoga je mogao uzeti u obzir sve te troškove.

- (22) Trgovci obuhvaćeni posebnim programom navedenim u glavi XII. poglavlju 1. Direktive Vijeća 2006/112/EZ²⁷ ne plaćaju PDV. Za te bi trgovce, kada pružaju elektronički isporučene usluge, zabrana primjene različitih općih uvjeta pristupa iz razloga povezanih s nacionalnosti, mjestom boravišta ili poslovnog nastana klijenta podrazumijevala zahtjev da moraju **obračunati** PDV drugih država članica te mogla prouzročiti dodatne troškove koji bi bili nesrazmjerno opterećenje s obzirom na veličinu i značajke dotičnih trgovaca. Stoga bi se ti trgovci trebali izuzeti od te zabrane za vrijeme primjene tog programa.
- (23) U svim tim slučajevima postoje situacije u kojima bi zbog određenih zabrana ili zahtjeva utvrđenih u pravu Unije ili propisima država članica u skladu s pravom Unije trgovcima bi mogla biti onemogućena prodaja robe ili pružanje usluga određenim klijentima ili klijentima na određenim područjima iz razloga povezanih s nacionalnosti, mjestom boravišta ili poslovnog nastana klijenta. Propisima država članica, u skladu s pravom Unije, od trgovaca se može zahtijevati i usklađivanje s određenim propisima o cijenama knjiga. Trgovce ne bi trebalo spriječiti da se, u mjeri u kojoj je to potrebno, usklade se s takvim propisima.
- (24) U skladu s pravom Unije trgovci u načelu imaju pravo odlučiti koja sredstva plaćanja žele prihvatiti, uključujući i platne marke. Međutim jednom kada ih odaberu, u kontekstu postojećeg pravnog okvira za platne usluge, trgovci nemaju razloga za diskriminaciju klijenata unutar Unije odbijanjem određenih poslovnih transakcija ili drukčijom primjenom određenih različitih uvjeta plaćanja za te transakcije iz razloga povezanih s nacionalnosti, mjestom boravišta ili mjestom poslovnog nastana klijenta. U tom kontekstu, trebalo bi izričito zabraniti takvo neopravdano nejednako postupanje iz razloga povezanih s lokacijom računa za plaćanje, mjestom poslovnog nastana pružatelja platne usluge ili mjestom izdavanja platnog instrumenta u Uniji. Nadalje, potrebno je napomenuti da je svim primateljima plaćanja, uključujući trgovce, Uredbom (EU) br. 260/2012 već zabranjeno zahtijevati od klijenata da imaju bankovni račun u određenoj državi članici kako bi njihovo plaćanje u eurima bilo prihvaćeno.
- (25) Direktivom 2015/2366/EU²⁸ Europskog parlamenta i Vijeća uvedeni su strogi sigurnosni zahtjevi u pogledu iniciranja i obrade elektroničkih plaćanja, čime je smanjen rizik od prevare za sve nove i tradicionalnije načine plaćanja, a posebno za plaćanja na internetu. Pružatelji platnih usluga obvezni su primijeniti takozvanu pouzdanu autentifikaciju klijenta, postupak autentifikacije s pomoću kojeg se potvrđuje identitet korisnika platne usluge ili platne transakcije. Za transakcije na daljinu, primjerice plaćanja na internetu, zahtjevi u pogledu sigurnosti još su detaljniji: zahtjeva se dinamična poveznica s iznosom transakcije i računom primatelja plaćanja radi bolje zaštite korisnika jer se tako u slučaju pogreške ili pokušaja prevare rizik

²⁷ Direktiva Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost (SL L 347, 11.12.2006., str. 1– 118.).

²⁸ Direktiva (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ (SL L 337, 23.12.2015., str. 35. – 127.).

svodi na najmanju moguću mjeru. Kao rezultat tih odredbi, rizik od prevare pri plaćanju tijekom nacionalne ili prekogranične kupnje sveden je na jednaku razinu i ne bi se trebao koristiti kao argument za odbijanje ili diskriminaciju bilo koje poslovne transakcije unutar Unije.

- (26) Ova uredba ne bi trebala utjecati na primjenu propisa o tržišnom natjecanju, a posebno na članke 101. i 102. UFEU-a. Sporazumi na temelju kojih se u smislu Uredbe Komisije (EU) br. 330/2010²⁹ trgovcima nameće obveza nesudjelovanja u pasivnim prodajama određenim klijentima ili klijentima na određenim područjima, općenito se smatraju ograničenjima tržišnog natjecanja i obično se ne mogu izuzeti od zabrane iz članka 101. stavka 1. UFEU-a. Čak i kada se na njih ne primjenjuje članak 101. UFEU-a, u kontekstu primjene ove uredbe njima se remeti pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta te se njima može koristiti za zaobilaženje odredaba ove uredbe. Stoga bi relevantne odredbe tih sporazuma i drugih sporazuma u pogledu pasivne prodaje kojima se od trgovca zahtjeva da djeluje u suprotnosti s ovom uredbom automatski trebale biti ništavne. Međutim ova uredba, a posebno njezine odredbe o pristupu robi ili uslugama, ne bi trebala utjecati na sporazume kojima se ograničavaju aktivne prodaje u smislu Uredbe (EU) br. 330/2010.
- (27) Države članice trebale bi odrediti najmanje jedno tijelo nadležno za poduzimanje učinkovitih mjera za praćenje i osiguravanje usklađenosti s odredbama ove uredbe. Države članice bi trebale osigurati i učinkovite, proporcionalne te odvraćajuće kazne koje se mogu izreći trgovcima u slučaju povrede ove uredbe.
- (28) Potrošačima bi se trebala omogućiti pomoć od nadležnih tijela, čime bi se olakšalo rješavanje sporova s trgovcima koji proizlaze iz primjene ove uredbe, među ostalim i s pomoću jedinstvenog obrasca za pritužbe.
- (29) Ovu uredbu trebalo bi redovito ocjenjivati te prema potrebi predlagati izmjene. Prvo bi ocjenjivanje trebalo biti posebno usredotočeno na moguće proširenje zabrane iz članka 4. stavka 1. točke (b) na elektronički isporučene usluge čija je glavna značajka omogućavanje pristupa i korištenje djelima zaštićenima autorskim pravom ili drugim zaštićenim sadržajima pod uvjetom da trgovac ima potrebna prava za relevantna tržišta.
- (30) S ciljem olakšavanja učinkovitog izvršenja propisa utvrđenih ovom uredbom, u pogledu tih propisa trebali bi biti dostupni i mehanizmi kojima se osigurava prekogranična suradnja među nadležnim tijelima iz Uredbe (EZ) br. 2006/2004 Europskog parlamenta i Vijeća³⁰. Međutim budući da se Uredba (EZ) br. 2006/2004 primjenjuje samo u pogledu propisa kojima se štite interesi potrošača, te bi mjere trebale biti dostupne samo ako je klijent potrošač. Uredbu (EZ) br. 2006/2004 stoga bi trebalo izmijeniti u skladu s time.
- (31) Kako bi se omogućilo pokretanje postupaka sudskih zabrana usmjerenih na zaštitu kolektivnih interesa klijenata u pogledu akata koji su u suprotnosti s ovom uredbom u

²⁹ Uredba Komisije (EU) br. 330/2010 od 20. travnja 2010. o primjeni članka 101. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na kategorije vertikalnih sporazuma i usklađenih djelovanja (SL L 102, 23.4.2010., str. 1.).

³⁰ Uredba (EZ) br. 2006/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. listopada 2004. o suradnji između nacionalnih tijela odgovornih za provedbu zakona o zaštiti potrošača (Uredba o suradnji u zaštiti potrošača) (SL L 364, 9.12.2004., str. 1.).

skladu s Direktivom 2009/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća³¹, i tu bi direktivu trebalo izmijeniti na način da joj se pridoda upućivanje na ovu uredbu u njezinu Prilogu I.

- (32) Trgovci, tijela javne vlasti i druge zainteresirane strane trebali bi imati dovoljno vremena za prilagodbu i osiguranje usklađenosti s odredbama ove uredbe. U svjetlu određenih značajki elektronički isporučenih usluga koje nisu usluge čija je glavna značajka omogućavanje pristupa i korištenje djelima zaštićenima autorskim pravom ili drugim zaštićenim sadržajima, u pogledu pružanja tih usluga prikladno je primijeniti zabranu iz članka 4. stavka 1. točke (b) tek od kasnijeg datuma.
- (33) Kako bi se postigao cilj učinkovitog rješavanja problema izravne i neizravne diskriminacije na temelju nacionalnosti, mjesta boravišta ili poslovnog nastana klijenata, primjereno je donijeti uredbu koja se izravno primjenjuje u svim državama članicama. To je potrebno radi osiguranja jedinstvene primjene pravila nediskriminacije diljem Unije te njihova stupanja na snagu u isto vrijeme. Samo se uredbom osigurava potreban stupanj jasnoće, ujednačenosti i pravne sigurnost potreban da bi se klijentima omogućila korist od tih propisa.
- (34) Budući da države članice zbog prekogranične prirode problema i nedovoljne jasnoće postojećeg pravnog okvira ne mogu dostatno ostvariti cilj ove uredbe, a to je sprečavanje izravne i neizravne diskriminacije na temelju nacionalnosti, mjesta boravišta ili poslovnog nastana klijenata, među ostalim geografsko blokiranje, u poslovnim transakcijama s trgovcima u Uniji, te da se taj cilj zbog svojeg opsega i potencijalnog učinka na trgovinu na unutarnjem tržištu može bolje ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti iz članka 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova uredba ne premašuje ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.
- (35) Ovom uredbom poštuju se temeljna prava i postupa se u skladu s načelom priznatim Poveljom Europske unije o temeljnim pravima. Ovom uredbom osobito se nastoji osigurati puno poštovanje njezinih članaka 16. i 17.,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.

Cilj i područje primjene

- 1. Cilj je ove uredbe doprinijeti pravilnom funkcioniranju unutarnjeg tržišta sprečavanjem diskriminacije koja se izravno ili neizravno temelji na nacionalnosti, mjestu boravišta ili poslovnog nastana klijenata.
- 2. Ova se uredba primjenjuje na sljedeće slučajeve:
 - (a) ako trgovac prodaje robu, pruža usluge ili želi to raditi u državi članici koja nije država članica u kojoj klijent ima boravište ili poslovni nastan;
 - (b) ako trgovac prodaje robu, pruža usluge ili želi to raditi u državi članici u kojoj klijent ima boravište ili poslovni nastan, ali je klijent državljanin druge države članice;

³¹ Direktiva 2009/22/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o sudskim nalogima za zaštitu interesa potrošača (SL L 110, 1.5.2009., str. 30.).

- (c) ako trgovac prodaje robu, pruža usluge ili želi to raditi u državi članici u kojoj je klijent privremeno smješten, a ne boravi u toj državi članici niti ima poslovni nastan u toj državi članici.
3. Ova se uredba ne primjenjuje na djelatnosti iz članka 2. stavka 2. Direktive 2006/123/EZ.
4. Ovom uredbom ne dovode se u pitanje propisi primjenjivi u području oporezivanja.
5. Ova uredba ne utječe na pravne akte Unije u pogledu pravosudne suradnje u građanskim predmetima. Usklađenost s ovom uredbom ne tumači se na način da se podrazumijeva da trgovac usmjerava svoje aktivnosti na državu članicu u kojoj potrošač ima stalno boravište ili prebivalište u smislu članka 6. stavka 1. točke (b) Uredbe (EZ) br. 593/2008 i članka 17. stavka 1. točke (c) Uredbe (EU) br. 1215/2012.
6. Ako su odredbe ove uredbe u suprotnosti s odredbama članka 20. stavka 2. Direktive 2006/123/EZ, prednost imaju odredbe ove uredbe.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove uredbe primjenjuju se definicije iz članka 7. Provedbene uredbe (EU) br. 282/2011, članka 2. stavaka 10., 20. i 30. Uredbe (EU) 2015/751 Europskog parlamenta i Vijeća³² i članka 4. stavaka 8., 9., 11., 12., 14., 23., 24. i 30. Direktive (EU) 2015/2366.

Primjenjuju se i sljedeće definicije:

- (b) „potrošač” znači svaka fizička osoba koja djeluje izvan okvira vlastite trgovačke, poslovne, obrtničke ili profesionalne djelatnosti;
- (c) „klijent” znači potrošač ili poduzetnik koji je državljanin države članice ili ima boravište ili poslovni nastan u državi članici, a unutar Unije namjerava kupiti ili kupuje robu ili uslugu koja nije namijenjena za preprodaju;
- (d) „opći uvjeti pristupa” znači svi uvjeti i drugi podaci, uključujući prodajne cijene, kojima se regulira pristup klijenata robi ili uslugama koje trgovac prodaje, a koje je trgovac učinio dostupnima široj javnosti ili ih se takvima učinilo u njegovo ime i koji se primjenjuju ako trgovac i klijent nisu pojedinačno u pregovorima sklopili sporazum;
- (e) „roba” znači sve opipljive pokretnine, s izuzetkom predmeta koji se prodaju putem izvršenja ili drukčije na temelju zakonske ovlasti; u smislu ove uredbe, voda, plin i električna energija smatraju se robom ako su u prodaji u ograničenom obujmu ili određenoj kvaliteti;
- (f) „internetsko sučelje” znači bilo koji softver, uključujući web-mjesto i aplikacije kojima upravlja trgovac ili kojima se upravlja u njegovo ime, a kojim se klijentima omogućuje pristup robi ili uslugama koje nudi trgovac radi uspostave komercijalnih transakcija povezanih s robom ili uslugama;
- (g) „usluga” znači svaka samostalna gospodarska djelatnost koja se obično obavlja za naknadu, kako je navedeno u članku 57. Ugovora;

³² Uredba (EU) 2015/751 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2015. o međubankovnim naknadama za platne transakcije na temelju kartica (SL L 123, 19.5.2015., str. 1.).

- (h) „trgovac” znači svaka fizička ili pravna osoba, bez obzira na to je li u privatnom ili javnom vlasništvu, koja djeluje u svrhe povezane s njezinom trgovačkom, poslovnom, obrtničkom ili profesionalnom djelatnošću (uključujući i posredstvom neke druge osobe koja posluje u njezino ime);

Članak 3.

Pristup internetskim sučeljima

1. Trgovci ni uporabom tehnoloških mjera ni drukčije ne smiju klijentu onemogućiti ili ograničiti pristup svojem internetskom sučelju iz razloga povezanih s njegovom nacionalnosti, mjestom boravišta ili poslovnog nastana.
2. Trgovci iz razloga povezanih s nacionalnosti, mjestom boravišta ili poslovnog nastana klijenta ne smiju klijente preusmjeravati na inačicu svojeg internetskog sučelja kojem klijent prvotno nije tražio pristup, a na temelju sučelja, uporabe jezika ili drugih značajki koje ga čine specifičnim za klijente određene nacionalnosti, mjesta boravišta ili poslovnog nastana, osim ako klijent na to izričito pristane prije preusmjeravanja.
U slučaju takvog preusmjeravanja uz izričit pristanak klijenta, originalna inačica internetskog sučelja ostaje lako dostupna tom klijentu.
3. Zabrane iz stavaka 1. i 2. ne primjenjuju se ako je blokiranje, ograničenje pristupa ili preusmjeravanje u pogledu određenih klijenata ili klijenata na određenim područjima neophodno za usklađivanje s pravnim zahtjevima u okviru prava Unije ili propisima država članica u skladu s pravom Unije.
4. Ako trgovac klijentima blokira ili ograničava pristup internetskom sučelju ili ih preusmjerava na drugu inačicu internetskog sučelja u skladu sa stavkom 4., trgovac mora dati jasno obrazloženje. To obrazloženje mora se navesti na jeziku internetskog sučelja kojemu je klijent prvotno tražio pristup.

Članak 4.

Pristup robi i uslugama

1. Trgovci u sljedećim slučajevima ne smiju primjenjivati različite opće uvjete pristupa svojoj robi ili uslugama iz razloga povezanih s nacionalnosti, mjestom boravišta ili poslovnog nastana klijenta:
 - (a) ako trgovac prodaje robu, a tu robu ne dostavlja niti se ona dostavlja u njegovo ime prekogranično u državu članicu klijenta;
 - (b) ako trgovac pruža elektronički isporučene usluge, koje nisu usluge čija je glavna značajka omogućavanje pristupa i korištenje djelima zaštićenima autorskim pravom ili drugim zaštićenim sadržajima;
 - (c) ako trgovac pruža usluge koje nisu navedene u točki (b), a te su usluge isporučene klijentu u prostorima trgovca ili na fizičkoj lokaciji na kojoj trgovac posluje, u državi članici koja nije država članica čiji je klijent državljanin ili u kojoj ima boravište ili poslovni nastan.
2. Zabrana iz stavka 1. točke (b) ne primjenjuje na trgovce koji su oslobođeni PDV-a na temelju odredaba iz glave XII. poglavlja 1. Direktive 2006/112/EZ.

3. Zabrana iz stavka 1. ne primjenjuje se ako trgovac ne može prodati robu ili usluge određenim klijentima ili klijentima na određenim područjima na temelju posebne odredbe utvrđene pravom Unije ili propisima država članica u skladu s pravom Unije.

U pogledu prodaje knjiga, zabranom iz stavka 1. trgovcima se ne ukida mogućnost primjene različitih cijena na klijente na određenim područjima ako to moraju učiniti u skladu s propisima država članica u skladu s pravom Unije.

Članak 5.

Nediskriminacija u pogledu plaćanja

1. Trgovci ne smiju primjenjivati različite uvjete plaćanja za prodaju robe ili usluga iz razloga povezanih s nacionalnosti, mjestom boravišta ili poslovnog nastana klijenta, lokacije računa za plaćanje, mjesta poslovnog nastana pružatelja platne usluge ili izdavanja platnog instrumenta u Uniji u sljedećim slučajevima:
 - (a) ako su ta plaćanja izvršena elektroničkim transakcijama kreditnim transferom, izravnim terećenjem ili kartičnim platnim instrumentom iste platne marke;
 - (b) na temelju Direktive (EU) 2015/2366 primatelj plaćanja od platitelja može zatražiti pouzdanu autentifikaciju klijenta; i
 - (c) ako su plaćanja u valuti koju primatelj prihvaća.
2. Zabranom iz stavka 1. trgovcu se ne ukida mogućnost da zatraži naknade za uporabu kartičnih platnih instrumenata za koje u poglavlju II. Uredbe (EU) 2015/751 nisu predviđene međubankovne naknade te za platne usluge na koje se ne primjenjuje Uredba (EU) br. 260/2012. Te naknade ne premašuju troškove koje trgovac snosi za uporabu platnog instrumenta.

Članak 6.

Sporazumi o pasivnim prodajama

Sporazumi o pasivnim prodajama kojima se trgovcima nameću obveze djelovanja u suprotnosti s ovom uredbom automatski su ništavni.

Članak 7.

Izvršenje od strane tijela država članica

1. Svaka država članica imenuje najmanje jedno tijelo nadležno za izvršenje ove uredbe. Države članice osiguravaju da u okviru imenovanih tijela postoje primjerena i učinkovita sredstva za osiguravanje usklađenosti s ovom uredbom.
2. Države članice utvrđuju propise o kaznama koje se primjenjuju zbog kršenja odredaba ove uredbe te poduzimaju sve mjere potrebne za osiguravanje njihove provedbe. Predviđene kazne moraju biti učinkovite, razmjerne i odvraćajuće.

Članak 8.

Pomoć potrošačima

1. Svaka država članica tijelu ili tijelima dodjeljuje nadležnost za pružanje praktične pomoći potrošačima u slučaju spora između potrošača i trgovca koji proizlazi iz primjene ove uredbe. Svaka država članica imenuje za to nadležno tijelo ili tijela.
2. Tijela iz stavka 1. potrošačima nude jedinstveni obrazac za podnošenje pritužbi tijelima iz stavka 1. i članka 7. stavka 1. Komisija pomaže tim tijelima u izradi tog obrasca.

Članak 9.

Odredba o preispitivanju

1. Do [datum: dvije godine od stupanja na snagu ove uredbe] i svakih pet godina nakon toga Komisija izvješćuje Europski parlament, Vijeće te Europski gospodarski i socijalni odbor o ocjeni ove uredbe. Izvješću se, po potrebi, prilaže prijedlog izmjene ove uredbe u svjetlu pravnih, tehničkih i gospodarskih promjena.
2. Prvo ocjenjivanje iz stavka 1. provodi se posebno kako bi se procijenilo bi li se zabrana iz članka 4. stavka 1. točke (b) trebala primjenjivati i na elektronički isporučene usluge čija je glavna značajka omogućavanje pristupa i korištenje djelima zaštićenima autorskim pravom ili drugim zaštićenim sadržajima pod uvjetom da trgovac ima potrebna prava za relevantna tržišta.

Članak 10.

Izmjene Uredbe (EZ) br. 2006/2004 i Direktive 2009/22/EZ.

1. U Prilog Uredbi (EZ) br. 2006/2004 dodaje se sljedeća točka [broj]: „[broj] [puni naziv ove uredbe] (SL L XX, XX.XX.godina, str. X), samo ako je klijent potrošač u smislu članka 2 stavka 3. Uredbe br. XXXX/godina.”
2. U Prilog I. Direktivi 2009/22/EZ dodaje se sljedeća točka [broj]: „[broj] [puni naziv ove Uredbe] (SL L XX, XX.XX.godina, str. X).”

Članak 11.

Završne odredbe

Ova uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od [datum: šest mjeseci od dana objave].

Međutim članak 4. stavak 1. točka (b) primjenjuje se od 1. srpnja 2018.

Ova je uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu

Za Europski parlament
Predsjednik

Za Vijeće
Predsjednik